

Pozdravljeni, osmošolci!

Pred vami je še zadnja likovna naloga. Nalogo skrbno opravite, ne pozabite v njej tudi uživati.

Lep pozdrav od učiteljice Katja.

Okvirno število šolskih ur: 3

Grafično oblikovanje

Plakat

Osnovni pojmi na področju grafičnega oblikovanja:

TISKANI MEDIJI (časopisi, revije, knjige, ...) skrbijo, da smo ljudje seznanjeni z dogajanjem v ožjem in širšem okolju.

VIZUALNA SPOROČILA nam posredujejo tudi plakati, reklame, letaki, nalepke, ...

INDUSTRIJSKA GRAFIKA je veja v katero spada vse zgoraj naštetu.

GRAFIČNI OBLIKOVALEC (poklic) pripravi vsa vizualna sporočila, ki se nato natisnejo. Dejavnost imenujemo **GRAFIČNO OBLIKOVANJE**.

Zgodovina plakata

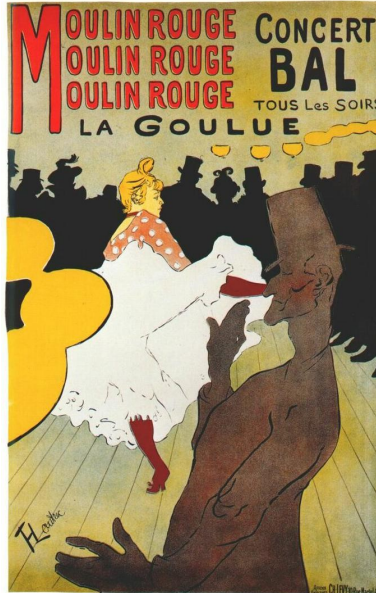
Pravi začetki plakata segajo v čas **protestantizma**, ki ga je začel Martin Luther (1483 – 1546), ko je dne 31. 10. 1517 na vrata cerkve v Wittenbergu pribil plakat s 95 tezami proti odpustkom. Narejen je bil ročno v enem izvodu, učinek pa je bil velik, sprožil je namreč veliko revolucijo.

Vir: učbenik za 7. razred, Likovno izražanje

Množično tiskani pravi plakati so se pojavili z **industrializacijo (18. stoletje)**.

Začetke prave plakatne umetnosti srečamo po letu **1870**. Znani so umetniški plakati slikarja in grafika Henryja Toulousa Lautreca (1864 – 1901).

Toulouse-Lautrec, Plakat za kabaret (La Goulue), 1891, barvna litografija

Vir: <https://eucbeniki.sio.si/lum8/2487/index2.html>

V **20. stoletju** se je plakat še močneje uveljavil. Umetniki so se začeli načrtno ukvarjati z oblikovanjem plakata. Zelo so ga stilizirali (poenostavili), barve so postale žive in enovite.

Heinz Edelmann, V to smer (1993).

Vir: <http://www.graficar.si/index.php/novice/novice-po-kategorijah/67-ostalo/1364-Razstava%20plakatov%20Heinz%20Edelmann,%20plakati%201960-2000>

Glede na vsebino, ki jo sporoča plakat, ločimo naslednje:

Turistični plakat

Predstavlja deželo, njene lepote in znamenitosti.

Vir: <https://www.pinterest.com/pin/110056784629961652/>

Kulturni plakat

Ta vabi na kulturne prireditve, kot so gledališke in filmske predstave, koncerte, itd. .

Vir: <http://www.ljubljanajazz.si/index.php/si/week-1/details/2019-06-04/45-60-let-plakatov-jazz-festivala-ljubljana>

Politično – propagandni plakat

Oglašuje družbene in politične dogodke in programe -volitve.

Politično propagandni plakat iz leta 1949

Vir: <https://www.wikiwand.com/sl/Plakat>

Reklamni plakat

Oglašuje predvsem trgovsko blago, sejme, razstave, npr. pohištva, tekstila, itd..

Vir: <https://www.pinterest.com/pin/266205027959806480/>

Športni plakat

Obveščča o športnih prireditvah in tekmovanjih in vabi k rekreaciji.

Vir: <https://www.lokalec.si/novice/pomladni-dan-sporta-v-rusah-bo-ponudil-vec-kot-14-sportov/>

Zdravstveni plakat

Posreduje pomembne nasvete ali svari v zvezi z zdravjem in zdravim življenjem.

Vir: https://www.kclj.si/index.php?dir=/strokovna_javnost/socialnovarstveni_zavodi

Plakat je » večji list papirja, pola papirja z obvestilom, vabilom, razglasom , pritrjena na javnem prostoru. Še vedno cveti, kot pomemben umetniški medij in primarno sredstvo komuniciranja s širšo javnostjo.

Oblikovanje, Dorijan, Šiško

Vir: <https://brumen.awardsplatform.com/gallery/bjKGePix/roBDvaNp?search=011f6e779f66ec15-1>

Še posodo pomijem, potem grem pa na koncert

Oblikovanje, Nejc, Prah

Fotografija, Klemen, Ilovar

Vir: <https://brumen.awardsplatform.com/gallery/bjKGePjx/VDKLeNxQ?search=011f6e779f66ec15-13>

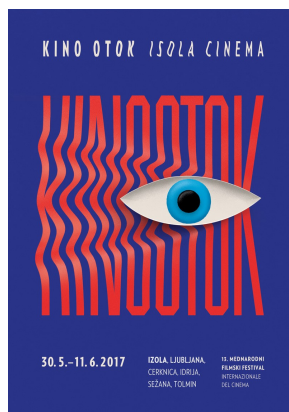

Prespal 9 budilk in 2 sestanka

Oblikovanje, Nejc, Prah

Fotografija, Klemen, Ilovar

Vir: <https://brumen.awardsplatform.com/gallery/bjKGePjx/VDKLeNxQ?search=011f6e779f66ec15-13>

Oblikovanje, Nina, Vrhovc, Multipraktik

Vir: <https://brumen.awardsplatform.com/gallery/bjKGePjx/pMORbyiz?search=011f6e779f66ec15-23>

Plakat za SP skupine B v Ljubljani

Vir https://sl.wikipedia.org/wiki/Svetovno_prvenstvo_v_hokeju_na_ledu_1974

Vir : <https://www.olympic.si/novica/540>

Pogosto ga uporabljajo oglaševalci, umetniki, glasbeniki, protestniki in druge skupine, ki skušajo javnosti posredovati določeno sporočilo.

Plakat nas :

- **informira**- posreduje nam neko informacijo,
- **aktivira**- naredi vtis na gledalca in v njem sproži čustva,
- **stimulira**- pripravi nas do razmišljanja,
- **mobilizira**- požene nas k akciji (obisk predstave, volitve, nakup, ...)

Dober plakat je jasen, pregleden in opazen.

Grafični oblikovalec mora pri oblikovanju upoštevati:

- **OSNOVNI NAMEN PLAKATA** (kulturni, turistični, ...)
- **NJEGOVO VSEBINO** (izbranim besedilom oziroma sloganom)
- **USTREZEN IZBOR OBLIKE ČRK** (tipografija), **ČITLJIVOST**
- **UČINKOVITE BARVNE KOMBINACIJE**
- **ZAKONITOSTI KOMPOZICIJE** (postavitve oblik na ploskvi)
- **UMESTITEV IN UPORABA LIKOVNIH ZNAKOV** (risba, slika, fotografija)

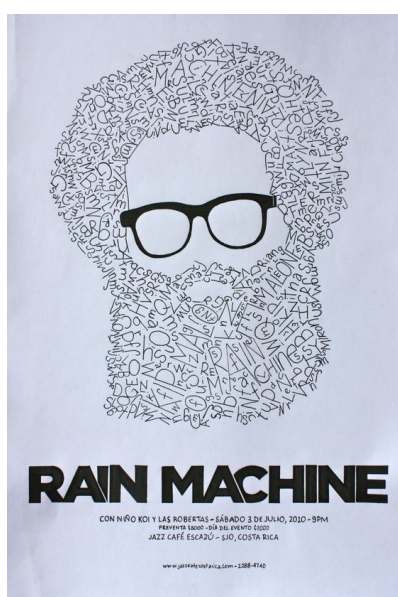
Plakat je običajno sestavljen iz slike in besedila, lahko pa tudi samo iz besedila.

Besedilo in sliko oblikovalec načrtno poveže v enotno sporočilo, pri tem pa lahko prevladuje bodisi slika bodisi besedilo (nosilec sporočila) ali pa nastopa enakovredno.

Da bi dosegel svoj namen, mora biti plakat kreativen, vzbuditi mora interes. Oblikovan mora biti tako, da je viden iz večje razdalje in ostati mora v spominu gledalca. Slika mora biti pregledna, jasna, mikavna. Besedilo kratko, hitro berljivo, duhovito, pisava domiselno oblikovana, čitljiva.

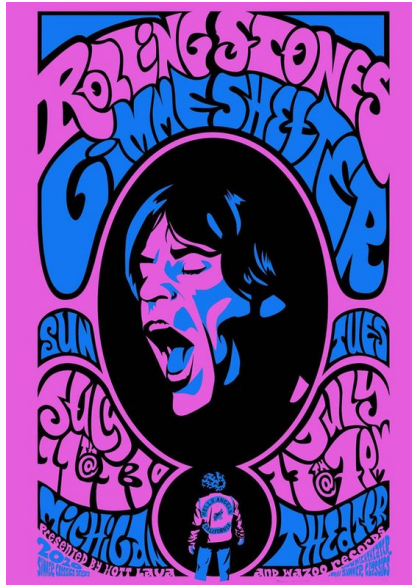
Plakat lahko oblikujemo z različnimi likovnimi elementi:

A: Črtno: risbe, črke, rokopis.

<https://www.pinterest.com/pin/217932069438059591/>

B : Ploskovno: Z barvno ploskvijo- plakat lahko uredimo barvno skladno ali pa v enem od nasprotji: svetlo – temnem, toplo -hladnem, komplementarnem nasprotju ali v pestrem ali nepestrem barvnem nasprotju.

Vir: <https://www.pinterest.com/pin/665477282426400717/>

C: Kombiniran z različnimi likovnimi elementi.

Spodnji izdelek učenke je plakat o neenakosti in ne vsebuje besed. Sporočilo je avtorica predstavila z izbranimi barvnimi odtenki in podobami.

Izdelek učenke 9. razreda, Šopek pogledov

Vir: <https://eucbeniki.sio.si/lum8/2487/index3.html>

Navodila za delo: Tvoja naloga je, da domiselno ustvariš **kulturni plakat** (lahko je to gledališki, filmski, plakat glasbene skupine, plakat festivala glasbe, plesa, plakat likovne razstave, plakat za lutkovno prireditev, pustno prireditev, plakat za šolski ples). Plakat oblikujete na A3 format

(če ga nimaš zalepi dva A4 skupaj). Za naslov ustvariš **svojo pisavo** (mora biti domiselna, čitljiva) in ga smiselno umestiš na plakat. Likovno tehniko lahko **izbereš sam**. Izberi tisto, ki ti je najbolj blizu in za katero meniš, da ti ponuja najboljši način za ustvarjanje plakata (flomastri, kolaž, odpadni papir, revije, folija, tapeta, blago, barvne svinčnike, ...). Tehnike lahko kombiniraš med seboj. Razmisli, kaj bi rad **sporočil, vsebino plakata, izbor barv**. Pomagaj si z že znanimi kompozicijskimi načeli pri grajenju **dinamičnega ali statičnega plakata**, odvisno od tvojega sporočila in izdelka.

Najprej razmisli, nariši skico, ustvari pisavo, pripravi podlago in natančno izvedi svoj izdelek.

Če morda poznaš katerega od oblikovalskih računalniških programov, lahko izdelek narediš tudi s pomočjo računalnika, ta naj bo potem izdelan na A4 format.

Ne pozabi- Dober plakat je jasen, pregleden in opazen.

Likovna naloga: Izdelovanje plakata z upoštevanjem oblikovalnih načel

Likovni motiv: »Kulturni plakat«

Likovna tehnika: lahko kombinirate različne tehnike

Da bo izdelek zanimiv, je potrebno upoštevati določene kriterije:

- **SLIKA IN BESEDILO** dovolj velika in jasno prikazana.
- **KOMPOZICIJA** – kompozicijo plakata prilagodi na njegovo sporočilnost, torej je lahko kompozicija umirjena-statična ali dinamična.
- **BARVE** – za oblikovanje plakata raje izberi manj barv, ki pa se naj med seboj dobro povezujejo, da bodo gledalca takoj pritegnile in sporočilo iz plakata takoj prenesle.
- **IDEJA** – ideja, ki jo plakat sporoča in s katero prepričuje občinstvo, mora vzbujati pozornost. Tako kot premišljena podoba je pomembna tudi jasna, čitljiva pisava
- **IZVIRNOST** – predstavi tvoj izdelek na resen, smešen, domiseln način. Uporabi domišljijo in si upaj ustvarjati drugače.
- **TEHNIKA** –izvedena dosledno in kompleksno
- **CELOSTNO IN ESTETSKO KONČAN IZDELEK**

Želim ti obilo ustvarjalnih in izvirnih idej!

Učiteljica Katja

Spodaj si poglej še nekaj primerov kulturnih plakatov in primerov črk (tipografije):

<https://www.pinterest.com/pin/251146116703554584/>

<https://www.pinterest.com/pin/720435271629591344/>

<https://www.pinterest.com/pin/819162619701341747/>

<https://www.pinterest.com/pin/54113633009165449/>

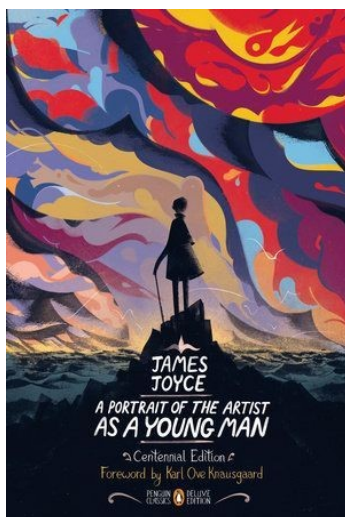

Čekavnica smrti (Wartezimmer zum Jenseits), Alfred Vohrer, NEM, 1964 / arhiv: Slovenska kinofoteka

<http://kuriapolit.org/sl/razstava-plakatov/>
Filmski plakat

<https://www.pinterest.com/pin/593138213408062393/>
Kulturni, prireditveni plakat – plesni festival

<https://www.pinterest.com/pin/761952830695362621/>

Filmski plakat

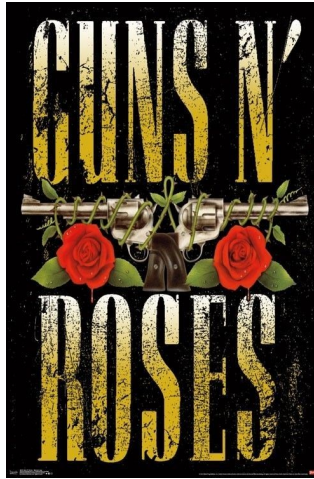
<https://www.pinterest.com/pin/411727590934525477/>

Kulturni, prireditveni plakat – festivala muzike

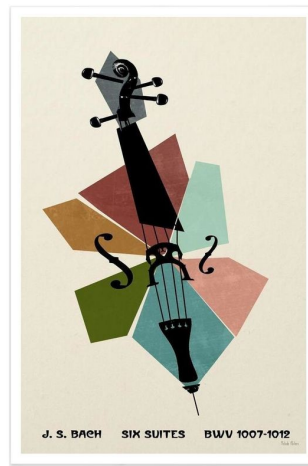
<https://www.pinterest.com/pin/757449231066913044/>

Kulturni plakat – za glasbenico (Amy Winehouse)

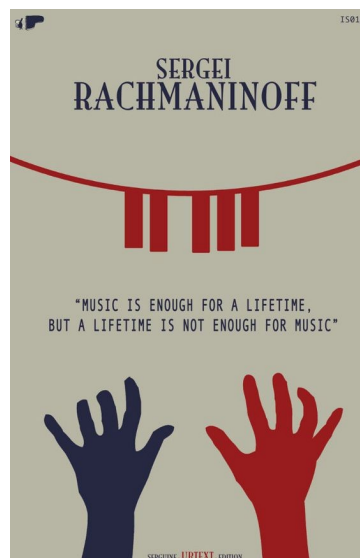
<https://www.pinterest.com/pin/512566001341249483/>

Plakat glasbene skupine GUNS N ROSES

<https://www.pinterest.com/pin/493355334164287994/>

Kulturni ,prireditveni plakat- klasične glasbe

<https://www.pinterest.com/pin/473863192023759896/>

Kulturni, prireditveni plakat- klasične glasbe

Milica Golubović: plakat za češko zasedbo Manon Meurt. Foto: Kino Šiška
<https://www.rtvlo.si/kultura/razstave/glasba-na-plakatih-vizualni-uvod-v-letosnji-festival-ment/444133>

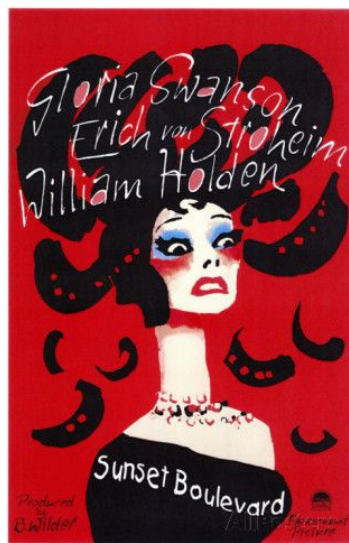
Marko Šajn: plakat beloruske zasedbe Weed & Dolphins. Foto: Kino Šiška
<https://www.rtvlo.si/kultura/razstave/glasba-na-plakatih-vizualni-uvod-v-letosnji-festival-ment/444133>

<https://www.pinterest.com/pin/507710557993884797/>
Gledališki plakat

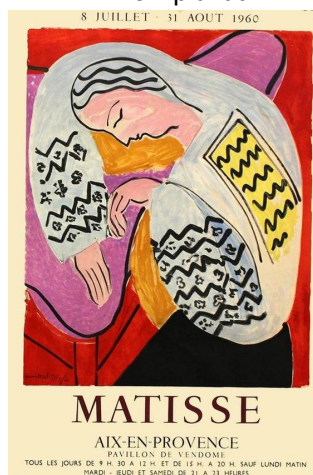

<https://www.zik-crnatelj.eu/sl/dogodki/govorice-komedija-gledaliske-skupine-zik-crnatelj/>
Gledališki plakat

<https://www.pinterest.com/pin/717127940654804167/>

Filmski plakat

<https://www.pinterest.com/pin/627618898059050563/>

Plakat likovne razstave

Viri:

- <http://pefprints.pef.uni-lj.si/2801/1/Plakat.pdf>
 - Tacol, T. 1995. Likovno izražanje: učbenik za 7. razred osnovne šole. Ljubljana: Debora
- Viri slik: Internetne strani